

PROSESSKRIV

til

Borgarting lagmannsrett

Oslo, 5. juni 2025 5. juni 2025 5. juni 2025

Vår ref.: 326672-001

Sak 24-036660ASD-BORG/01

Ankende part 1: Norges Naturvernforbund
Mariboes gate 8, 0183 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Asle Bjelland, CMS Kluge Advokatfirma AS

Ankende part 2: Natur og Ungdom
Torggata 34, 0183 Oslo

Prosessfullmektig: Advokat Amund Noss, CMS Kluge Advokatfirma AS

Ankemotpart: Staten v/Klima- og miljødepartementet og
Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8013 Dep, 0030 Oslo

Prosessfullmektig: Regjeringsadvokaten v/advokat Asgeir Nygaard

Rettslig medhjelper: Regjeringsadvokaten v/advokat Karen Mellingen

Saken gjelder: Gyldigheten av statlige tillatelser til deponering av gruveavfall i Førdefjorden

**CMS Kluge Advokatfirma
Stavanger**
Olav Kyrres gate 21, Herbarium
Postboks 277
4068 STAVANGER

Tel: 51 82 29 00
Fax: 51 82 29 01
E-post: post@cms-kluge.com

CMS Kluge Advokatfirma Oslo
Bryggegate 6
Postboks 1548, Vika
0117 OSLO

Tel: 23 11 00 00
Fax: 23 11 00 01
E-post: post@cms-kluge.com

CMS Kluge Advokatfirma Bergen
Allehelgensgate 2
Postboks 394 Sentrum
5805 BERGEN

Tel: 55 21 98 00
Fax: 55 21 98 01
E-post: post@cms-kluge.com

Organisasjonsnummer

913 296 117 MVA

Bank

9685.27.21690 (driftskonto)
8396.07.70946 (driftskonto EUR)
9685.27.21755 (klientmidler)
9685.27.54068 (eiendomsmegling)
SWIFT: HANDNOKK

Vi viser til statens prosesskriv av 4. juni 2025.

Spørsmålet om rettslig interesse skal behandles muntlig sammen med sakens materielle spørsmål i ankeforhandlingen, jf. rettens brev av 3. juni 2025.

Det fremgår av rettens brev av 4. juni 2025 at det likevel er «ønskelig å få de ankende parter bemerkninger til anførselene i det siste prosesskrivet fra staten, i forkant av ankeforhandlingen».

Miljøorganisasjonene fastholder anførselene i prosesskriv av 3. juni 2025 og påstanden i sluttinnlegget. I lys av statens prosesskriv av 30. mai 2025 finner miljøorganisasjonene det tilstrekkelig med noen korte tilleggsbemerkninger.

I prosesskrivet hevder staten at beslutningen av 24. mai 2025 «er nettopp den vurderingen de ankende parter har etterlyst fra forvaltningens side – og det er denne de ankende parter har et reelt behov for å få domstolens vurdering av». Dette må bero på en misforståelse.

Omgjøringsvurderingen i den nye beslutningen av 24. mai 2025 drøfter og konkluderer med at utslipps-tillatelsen er *gyldig*, og vurderer omgjøring under denne forutsetningen. Dette fremgår eksplisitt gjentatte ganger i beslutningen. På side 1 uttales eksempelvis:

Etter departementets syn er det viktig at det ikke er tvil om hva som er departementets syn på gyldigheten av tillatelsene og virksomhetens forhold til vanndirektivet, blant annet ut fra hensynet til forutsigbarhet for tiltakshaver.

Videre uttales det på side 2:

«I lys av at beslutning om ikke å omgjøre et vedtak ikke er et enkeltvedtak, samt at departementet ikke har funnet spørsmålet om vedtakets gyldighet tvilsomt, har ikke departementet funnet grunn til å forhåndsvarsle tiltakshaver eller øvrige interessenter i saken.»

Og på side 11:

«[...] Departementet mener derfor at vilkåret i vannforskriften § 12 annet ledd bokstav b, tolket i lys av vanndirektivet artikkel 4 nr. 7 bokstav c), var oppfylt på tidspunktet tillatelsen ble gitt. Den etterfølgende utviklingen etter tillatelsen ble gitt gjør dette enda tydeligere.

Departementet har på bakgrunn av dette kommet frem til at tillatelsen etter forurensningsloven er gyldig, og at det ikke er grunn til å omgjøre vedtakene.»

Det samme bekreftes for øvrig i statens prosesskriv 4. juni 2025 i note 2 på side 2:

Staten er ikke enig i at beslutningen 23. mai 2025 er «knyttet til» omgjøringsgrunnen forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c, og at det opprinnelige vedtaket «må anses ugyldig», se prosesskrivet s. 5. Statens syn er at «det opprinnelige vedtaket» er gyldig – selv om begrunnelsen sett fra dagens ståsted med fordel kunne vært mer utfyllende.

Når det i omgjørvingsvurderingen forutsettes at vedtakene er gyldige, er forvaltningens omgjørvingskompetanse svært begrenset. Det dreier seg om tillatelser som begunstiger gruveselskapet og det klare utgangspunktet er da at forvaltningen *ikke* har rett til etterfølgende omgjørving, jf. forvaltningsloven § 35. Omgjørvingskompetansen måtte i tilfelle baseres på ulovfestede omgjørvingsregler som i praksis ikke vil være anvendelige i denne saken. Selv om beslutningen av 24. mai 2025 fremstår som en omgjørvingsvurdering, er realiteten at regjeringen ikke ville hatt kompetanse til å komme til den motsatte konklusjon, gitt forutsetningen om at vedtakene er gyldige. Dette illustrerer dessuten at beslutningen i realiteten bare er en ny etterfølgende begrunnelse for vedtakene, i strid med både vannforskriften, vannrammedirektivet og EØS-rettens regler om begrunnelsesplikt.

Miljøorganisasjonenes påstand i denne saken er derimot at utslippstillatelsen og de øvrige vedtakene er *ugyldige*. Den nye beslutningen inneholder ingen omgjørvingsvurdering med en slik forutsetning, og den er derfor uten interesse for miljøorganisasjonenes formål med søksmålet.

Ugyldighetsgrunnen som miljøorganisasjonene påberoper, er en materiell kompetansemangel, jf. vannforskriften § 12. Dette er en pretensjon som lagmannsretten skal legge uprøvd til grunn. Dersom miljøorganisasjonene får medhold i sitt krav, vil lagmannsretten avsi en dom med slutning om at vedtakene er ugyldige.

Det er sikker rett at en ugyldighetsdom vil utløse en plikt for forvaltningen til å vurdere omgjørving, jf. også forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c). I motsetning til beslutningen av 24. mai 2025, vil en slik vurdering måtte ta utgangspunkt i at utslippstillatelsen og de øvrige vedtakene er *ugyldige*. I vurderingen vil forvaltningen ikke ha adgang til å enkelt ratihabere de tidligere vedtak fordi det vil stride mot blant annet vannforskriftens krav om en vurdering og begrunnelsen før vedtak fattes og mot EØS-avtalens effektivitetsprinsipp. Dette er regler som skal sikre både en grundig saksforberedelse, demokratisk medvirkning og kontroll, samt muliggjøre en etterfølgende domstolskontroll.

Etter en ugyldighetsdom vil det derfor bli påkrevd med en ny saksbehandling og et nytt begrunnet vedtak som ligger innenfor kompetansebegrensningen i vannforskriftens § 12, og der det også foretas en helhetlig oppdatert vurdering etter forurensingsloven § 11. Etter miljøorganisasjonenes syn må en slik vurdering resultere i at vedtakene omgjøres. De føringer som lagmannsretten legger i ugyldighetsdommen vil, sammen med EFTA-domstolens tolkningsuttalelse, danne rammen for forvaltningens saksbehandling og det nye vedtaket.

Som det har fremgått er det altså helt fundamentale ulikheter mellom virkningene av beslutningen 24. mai 2025 – som i realiteten bare er en ny begrunnelse for et påstått *gyldig* vedtak – og virkningene av at miljøorganisasjonene får medhold i at vedtakene er *ugyldige*.

Oslo, 5. juni 2025
CMS Kluge Advokatfirma AS

Asle Bjelland
advokat

Amund Noss
advokat